

Avgust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

»Pustite me na miru!« se je kujala napol v smehu, »saj vidite, zdaj mi bo košara padla.«

»Mar mi je košara! Kaj je to bilo, ko so me pred tremi leti poklicali pod mero, ko me je oni modri doktor udaril po ramenu?«

»Eh! Jaz pri tem nisem svetila,« je zagodrnjala Mara.

»Ali ko sem prišel v vas pa sem šel mimo Martinovega doma in sem rekel, da so me vtaknili v soldate?«

»Eh, pa ste bili soldat,« je zajecal deklíč.

»A kdo je tedaj zatrepetal kakor šiba, kdo je na vrtu pri lesi popoldne sedel in se jokal in jokal, da si je skoraj oči izcedil?«

Dekle ga je pogledalo, vztrepetalo, ustne so ji zadrgetale, da bi spregovorile; toda beseda ji je obtičala v grlu.

»Govori, govori! Ali si to bila ti?« je krepko kliknil Andro.

»Jaz, da!« je šepnila Mara in zadrhtela.

»Pa? Ali je sonce popilo vse tvoje solze, ali ti jih je drugi obrisal?«

»Bog jih je videl, Bog ve, kam so tekle.«

»Ali pa je Bog čul, ko sem odhajal in šepnil čez prelog: Če je božja volja, se bom vrnil, ko mine tretje leto, potem utegneva pod mero gospoda župnika! To so bili norci v besedah, toda v duši sem jih s solzami zapečatil. Ali čuješ?«

»Čujem,« je dihnila Mara, »pustite me, no, pustite me, Andro,« se mu je hotela utrgati.

»Da te pustim? Jaz da bi te pustil?« je Andro skočil dva, tri korake nazaj in potisnil svojo rdečo konjeniško kapo na tilnik. »To je tvoja beseda! Eh, eh! Kdo te je tako predelal in od mene odvrnil? Da ni bil kak babji jezik ali — ne daj Bog kaj takega! — da te ni kaka moška glava na svojo stran premotila?«

»Ah!« je vzklopela Mara ponosno, »niti moška niti ženska glava. Rada bi videla ta božji stvor, ki bi mi bil kos in bi me mogel mimo mojega srca speljati na svojo pot. Naj si je jezik namazal s strdjo, naj se mu iz torbe dukati cedijo, moja volja je trda kakor kremen pa kamor pomerim, tja tudi ustrelim.«

»In si ostala trdna moji veri?«

»Menda se nisem izneverila.«

»Pa kaj se, dušica, braniš?«

»Ko ste tako nagli in nasilni, Andro, pa popadete ubogo dekle sredi poti. To je morda navada soldaška, ali lepo pa ni. Vse sem si dobro zapisala v svojo pamet. Tretje je leto in več — dolgo je že, Bogu bodi potoženo — da sva se našla. Vem še, božič je bil, dajali ste mi božičnico, jaz sem se mulila, vi ste mi jo po sili vtaknili v žep. Nisem je zavrgla niti vrnila. A kaj to pomeni, Andro? To pomeni: — moj si, tvoja sem, tako vsaj pošteni ljudje mislijo. Štela sem tri polna leta dan za dnem, gledala sem vsak dan, kako sonce zahaja, in ko je zašlo, sem vrgla koruzno zrno v svojo skrinjico, vsako zrno je bilo en dan vaše službe. Štela sem jih stokrat in stokrat. In kako mi je bilo pri tem hudo, posebno, dokler je bil kupček majhen! Dala sem si to izračunati. Tisoč pet in devetdeset dni mi je bilo treba čakati. Bože, to je cela vrečica koruze! A jaz sem štela in pri vsakem zrnu sem očenaš in zdravamarijo za vaše zdravje molila. Ko je kupček rastel, Bože, kako sem bila srečna, molila sem dvakrat več, da bi dnevi bili čim krajši; zato so mi bili zimski dnevi mnogo ljubši kakor oni dolgi poletni, ki nimajo niti konca ne kraja; na te sem se prav od srca jezila. Ko se je tisočica spolnila, tedaj sem pela in skakala, tedaj — — — Dekle je umolknilo, solze so jo začele dušiti, trepalnica se ji je orosila — nazadnje je dokončala: »Ali sem potem take norce zaslužila? Zdaj mi je naravnost žal za moje očenaše.«

»Ha! Ha! Ha! Mara, duša! Marica, dušica!« je skočil Andro in plesnil z dlanmi. »Ko bi naju ne videlo sonce, tu na sredi polja bi te poljubil, ker je norcev zdaj konec.«

»Tega bi bilo še treba, ali vas ni sram? Samo da veste!«

»Kaj da vem, deklíč moj mili?«

»Dovolj je bilo že marnjev! Dekleta so se norčevale, da sem svoje upanje na vrbo obesila, ker da čakam kakor verna duša na sodni dan. Fantje so me dražili, kjer so me videli, in me spraševali, kdaj si bom prišivala dve zvezdi na kožuh, ker da sem kaprolica, ali pa menim morda čakati na zlato porto, da bom generalica. Drugi so šepetali, da je Andro tak in tak, da je njegova zvestoba plesniva, a soldat je pisan kakor njegova obleka. No, jaz sem molčala in trpela, zraven sem molila zate — za vas. Naj jezika jo, sem si rekla, jaz vem, kar vem, a srce mi veli, da Andro ne more biti taka grešna duša, da bi se mogel sukati kakor dlan.«

»Prav je tako, prav, dekle!« je vzkliknil Andro. »Ne meni se za hudobne jezike, pa če te kdo kdaj vščipne, ti mu reči: Da, prišla si bom tri zvezde; če nisem generalica, bom pa stražmojstrica, tudi to je nekaj vredno!«

»Ah, da!« se je dekle nasmehnilo. »Kum Pavlekovič je rekel očetu, da ste kaprol.«

»Bil sem, bil. No, malo prej, preden sem od regimenta šel, so me imenovali za stražmojstra, češ da sem vreden. Pa mar mi je tega! Zdaj sem Andro, od glave do pete Andro Pavlekovič, tvoj Andro. Ali ti je prav, a?«

»Pa kaj bi mi ne bilo!« je vzdihnilo dekle. »Da bi le tvojemu očetu tudi bilo!«

»Mojemu očetu?« je vprašal fant začudeno. »Zakaj mu ne bi bilo prav? Res, da mu še nisem nič o tem rekel, pa saj ni bilo treba, dokler kolač ni pečen; vem pa, da mu bo po volji. Tvoj dom je pošten in trden, pri tebi ni strin in babic, sosedi smo, naše polje se drži vašega, a ti si, bogme, dekle, da ti ga ni para v vsej vasi. A tvoj oče?«

»Mojegga se ne boj, ker mi je dal prosto voljo, samo da je fant pošten! Toda zaradi tvojega se bojim.«

»Zakaj?«

»Eh, odkar si ti odšel v soldate, se je marsikaj obrnilo v vasi. Prej sta si bila stara dobra, skupaj sta kadila in pila na zdravje; potem je puhnil nekak hud veter med nju in zdaj se gledata kakor pes in mačka.«

»Pa kaj je to, za božjo voljo?«

»Nič, zares nič — sliva. Ti veš, da med našim in vašim vrtom ni ne plota ne žive meje. In dobro je tako. Kdor je prav in pošten, spoštuje tuje tudi brez plota. Tako je bilo od nekdaj. Kar — ne vem, kdo je tvojemu očetu jel na uho pihati — nekega dne je dejal, da bo postavil plot med vrtoma. Kokoši, je dejal, da mu prihajajo od nas in mu vse pojedjo. Moj stari se zato ni niti zmenil, ker zemlje ima dosti, tujega pa ni lakomen. Postavi si plot, je dejal tvojemu očetu, bo vsaj mir! Ko so začeli plot postavljati, so prišli do nesrečne slive. Tvoj oče je rekel, da je njegova, pa tudi moj, da je ne da, da je njegova. Prej smo jo lepo skup obirali in vsem je bilo prav. Zdaj pa se je začelo okoli te slive mesti in plesti pa se tožita in komisija bo merila. Zdaj je zašel kremen na kremen in stara stojita eden proti drugemu kakor napeta puška. Vidiš, Andro, tega se hudo bojim; kajti kjer se komisija vodi, tam je prijateljstvo zbegom.«

(Dalje sledi)

Metuzaleml

100 letni strojevodja John Horan se lahko ponaša s 83 leti službe pri železniški družbi Milwaukee Railroad. Ponošen je na to, da je vršil to službo že tedaj, ko sedanjega ravnatelja te družbe sploh še ni bilo na svetu. — 111 letni grški kmet Pannelo Velmos prepotuje vsak dan 25 km, da proda v mestu jajca in kokoši. Mož je še danes strasten plesalec, ki mu ne uide nobena vaška veselica. — 105 letna Magdalena Niedzialkova iz nekega kraja pri Lvovu je stopila petič pred poročni oltar. — 100 letni Turek Ferid Bej je prišel na sodišče v Carigradu in je zahteval, naj ga ločijo od desete žene — da bi se poročil z 19 letnim dekletom. — 106 let stari Jim Claders iz Michigana je prava uganka znanstvenikom in zdravnikom, ki si ne morejo razlagati, kako je mogoče, da možakar sploh še živi, ker je od svojega 30. leta dalje skoraj vsak dan pijan, in še prav pošteno.

*

Osel premagal avto

Avtomobilist Hein Petersen iz Klerksdorpa v Transvalu v južni Afriki ne more več oslov. Stvar se je odigrala tako-le: Ko se je Petersen nekega večera s svojim avtom peljal domov, je odkril na cesti pred seboj starega, debelega osla, ki je ležal na tleh. Petersen je hupal, osel se pa ni premaknil. Petersen je zlezal iz avtomobila in osla s svojo palico pošteno kresnil. Osel se je začudeno dvignil, nato je brcnil z zadnjima nogama. Eden izmed žarometov na avtu se je pri tem razdrobil. Hein Petersen se je kadil od jeze in je spustil na oslov hrbet celo točo udarcev s palico. Osel je rekel samo »l-a« in še enkrat udaril z zadnjima nogama. Drugi žaromet se je razletel. Osel se je šele nato v temi umaknil v grmovje, Petersen pa je moral pustiti voz na mestu in oditi osramočen peš domov. Šele pri dnevnih svetlobah je mogel s avtom naprej.

*

Vse šolske potrebščine

dobite najceneje in najboljše v prodajalnah

Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!